Indicador de mortalitat per reacció aguda a substàncies psicoactives (RASUPSI). Resultats de l'any 2016 i comparativa des de l'any 2012

Es tracta d'un registre específic de mortalitat que té per objectiu recollir la informació sobre les morts amb intervenció judicial en les quals la causa directa i fonamental de la mort és la reacció adversa aguda després del consum no mèdic i intencional de substàncies psicoactives.

La font principal d'informació prové dels instituts d'anatomia forense i metges forenses de la comunitat autònoma.

Aquesta informació i els altres indicadors, inicis de tractament i urgències relacionades amb el consum, són els tres indicadors que, en col·laboració amb la resta de comunitats autònomes, s'envien al Pla Nacional sobre Drogues sota la coordinació de l'Observatori Espanyol sobre Drogues.

Per tant, aquest indicador conté el nombre anual de morts per reacció adversa aguda després del consum no mèdic de substàncies psicoactives en persones de les Illes Balears des de 10 fins a 64 anys.

Des de l'any 1991 aquest indicador es recull en el partit judicial de Palma; des de 2005 al d'Inca i de Manacor, i des de 2011 s'ha ampliat la recollida al partit judicial d'Eivissa. Els de Menorca es comencen a recollir des de 2014.

Per a la recollida de dades es disposa d'un protocol detallat on queden descrites les variables per incloure-hi, la forma de fer-ho i els criteris d'inclusió i d'exclusió.

Les taxes de mortalitat es calculen per milió d'habitants de la població entre 10 i 64 anys. Les poblacions utilitzades per calcular les taxes de mortalitat són les de l'actualització del padró que publica l'Institut d'Estadística de les Illes Balears (IBESTAT) el gener de l'any en qüestió (http://ibestat.caib.es).

Es considera que els valors observats estan dins els límits esperats quan la raó entre els valors observats i esperats (índex epidèmic -IE) estan entre 0,91 i 1,10.

Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

RESULTATS

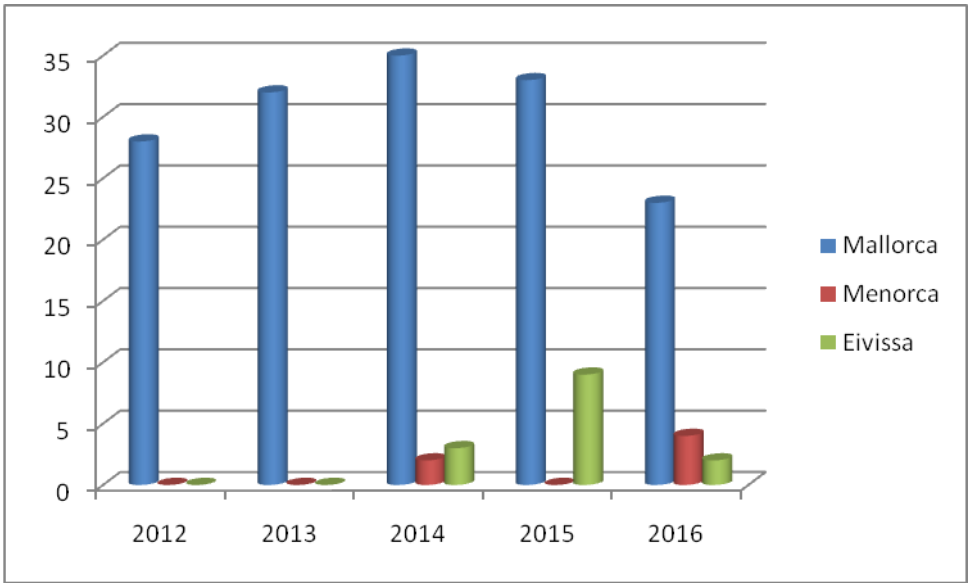
A. Mortalitat RASUPSI per illes

Taula 1. Evolució del nombre de morts RASUPSI a Mallorca, Menorca i Eivissa (2012-2016)

	2012	2013	2014	2015	2016
Mallorca	28	32	35	33	23
Menorca	0	0	2	0	4
Eivissa	0	0	3	9	2

L'any 2016 s'han notificat 29 morts per consum de substàncies psicoactives a les Illes Balears.

Gràfica 1. Evolució del nombre de morts RASUPSI a Mallorca, Menorca i Eivissa (2012-2016)

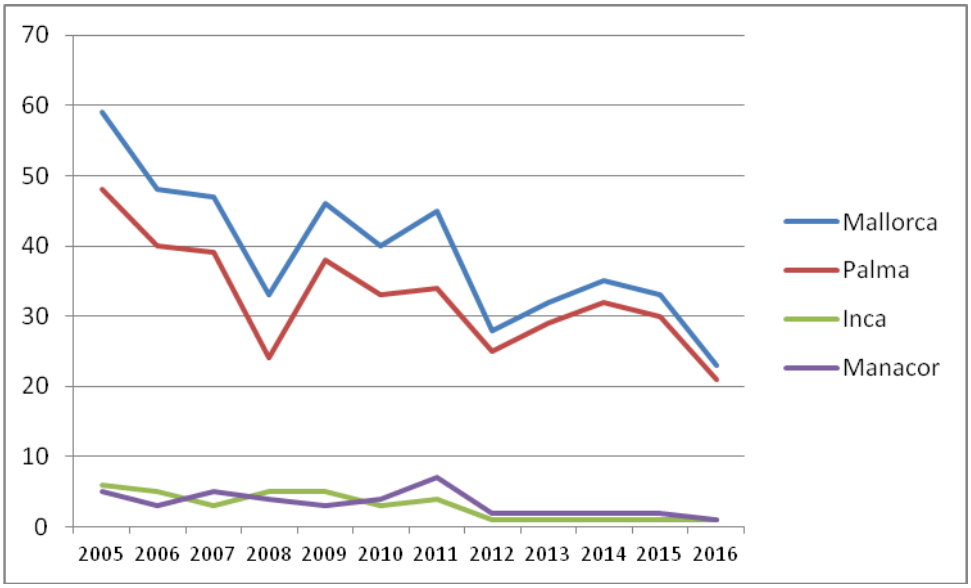
El 2012 i 2013 no es va comunicar cap mort per RASUPSI a Menorca ni a Eivissa.

S'observa una baixada en la comunicació de les morts per consum de drogues, si bé pot anar associada a una baixada de les morts que hi ha hagut.

Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

B. Evolució de la mortalitat a l'illa de Mallorca (Palma, Inca i Manacor) des de l'any 2005

Gràfica 2. Evolució del nombre de morts RASUPSI a Mallorca i als partits judicials de Palma, Inca i Manacor

S'observa un gran descens en el registre del nombre de morts a Mallorca, des de 2005 fins ara. El 2005 a Mallorca hi va haver 59 morts; el 2016, 23. Un descens del 61 %. El 2005 a Palma hi havia 48 morts i el 2016 n'hi va haver 25. Un descens del 48 %. A Inca el 2005 hi va haver 6 morts i el 2016 un. Un descens del 83 %. En el cas de Manacor, el 2005 hi va haver 5 morts i el 2016 un mort. Un descens del 80 %.

L'any 2016 es computaren 23 defuncions a l'illa de Mallorca, un 30,3 % menys que l'any passat (33), amb una taxa de 36,2 morts / milió d'habitants.

A la gràfica 2 es veu l'evolució del nombre de morts per reacció aguda a substàncies psicoactives en els distints partits judicials de Mallorca des de l'any 2012.

El 2014 s'observa un augment en comparació amb els anys anteriors, determinat pel nombre de morts de la ciutat de Palma. El 2016 s'observa un descens.

El 2012 hi va haver un total de 29 morts, però el valor que s'utilitza a l'anàlisi és de 28, ja que hi ha un cas del qual es desconeix el municipi de defunció.

Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

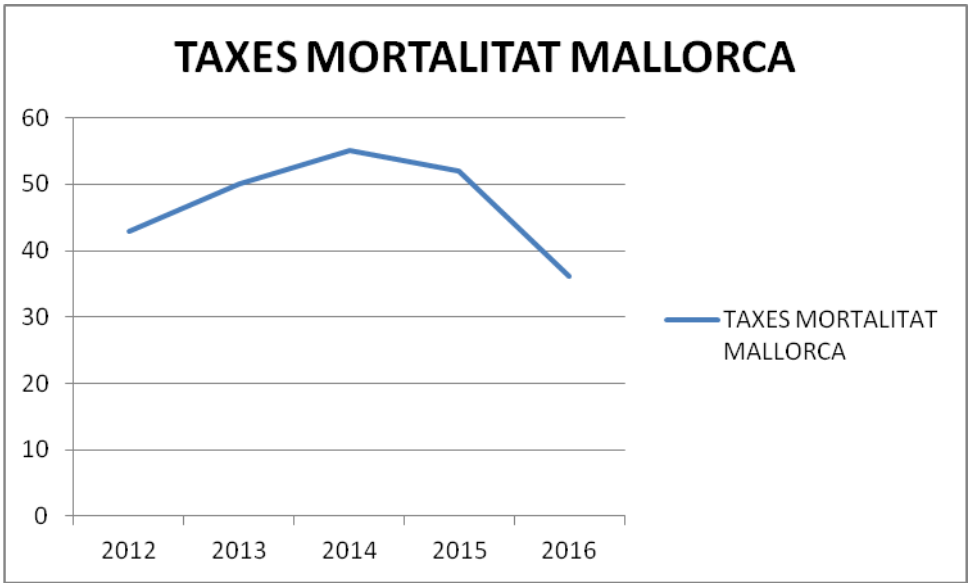
Taula 2. Evolució del nombre de morts RASUPSI a Mallorca i als partits judicials de Palma, Inca i Manacor (2012-2016)

	2012	2013	2014	2015	2016
Mallorca	28	32	35	33	23
Palma	25	29	32	30	21
Inca	1	1	1	1	1
Manacor	2	2	2	2	1

La taxa de mortalitat relaciona els nombres de casos de morts RASUPSI amb la població per milió d'habitants de 10 a 64 anys. Aquestes dades de poblacions utilitzades s'han tret de l'actualització del padró que publica l'IBESTAT el gener de l'any en qüestió.

La taxa de mortalitat a Mallorca va ser el 2012 de 43 morts / milió d'habitants. El 2013 va ser de 50 morts / milió d'habitants; el 2014, de 55,16 morts / milió d'habitants; el 2015, de 52,03, i el 2016, de 36,2.

Gràfica 3. Evolució de les taxes de mortalitat per morts RASUPSI a Mallorca (2012-2016)

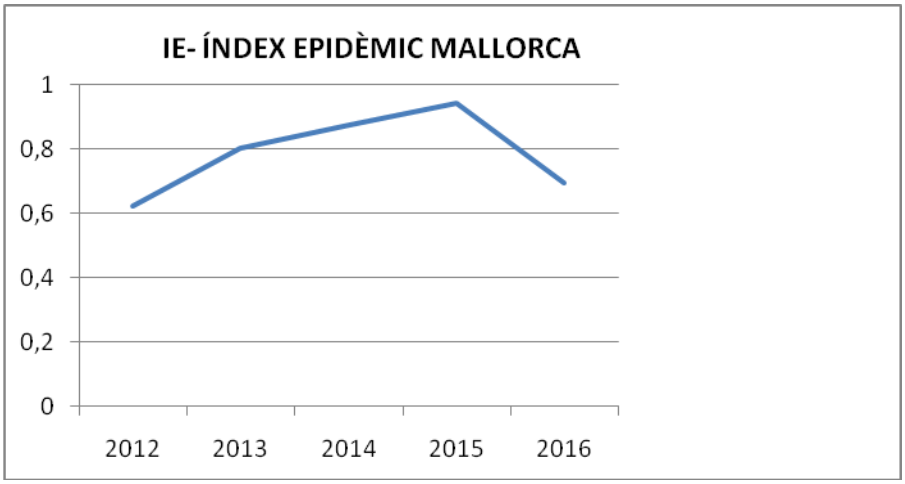
Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

Comparant l'índex epidèmic de Mallorca en el període 2012-2016, la mortalitat per reacció aguda a Mallorca és inferior als valors esperats, llevat de l'any 2015 en què els valors es mantenen dins els límits esperats.

L'IE 2012 és 0,62; l'IE 2013 0,80; el de 2014 és de 0,87; el de 2015 és de 0,94, i finalment l'IE 2016 és de 0,69.

Es considera que els valors observats estan dins els límits esperats quan la raó entre els valors observats i esperats (índex epidèmic) estan entre 0,91 i 1,10.

Gràfica 4. Índex epidèmic Mallorca (2012-2016)

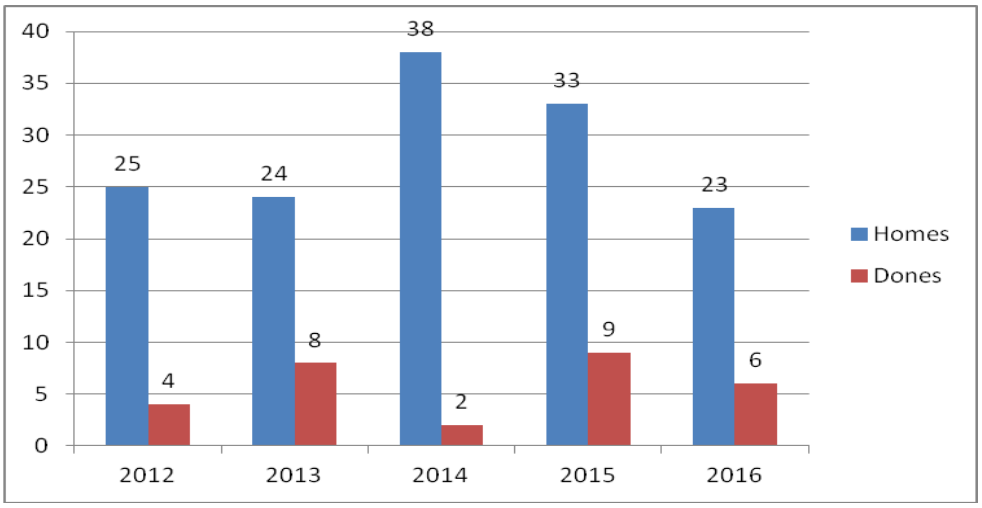
C. Morts RASUPSI per sexe a les Illes Balears (2012-2016)

Taula 3. Evolució del nombre de morts RASUPSI per sexe (2012-2016)

	2012	2013	2014	2015	2016
Homes	25	24	38	33	23
Dones	4	8	2	9	6
Total	29	32	40	42	29

Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

Gràfica 5. Evolució del nombre de morts per sexe (2012-2016)

El 2012 la taxa de mortalitat dels homes era de 75,67 i la de les dones 12,44 morts /milió d'habitants respectivament. L'IE 2012 en homes era d'un 0,71 i en les dones era de 0,5.

El 2013 la taxa de mortalitat dels homes era de 74 i la de les dones de 25,24 morts /milió d'habitants respectivament. L'IE 2013 en homes era d'un 0,70 i en les dones era d'1,14.

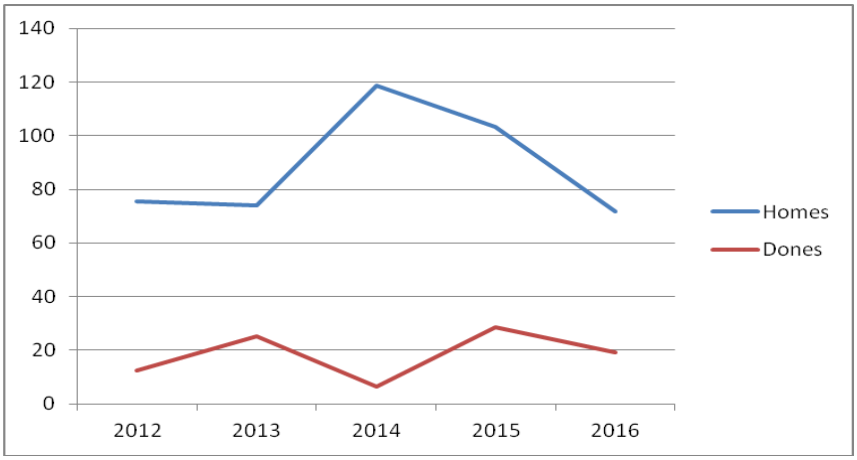
El 2014 la taxa de mortalitat dels homes era de 118,54 i la de les dones 6,37 morts /milió d'habitants respectivament. L'IE 2014 en homes era d'un 1,11 i en les dones era de 0,25.

L'any 2015 la taxa de mortalitat dels homes era de 103,12 i la de les dones 28,64 morts/milió d'habitants respectivament. L'IE 2015 en homes era d'un 0,97 i en les dones era de 2,25. L'IE és significatiu per al sexe femení, segons les dades que s'utilitzen.

El 2016 la taxa de mortalitat dels homes era de 71,74 i la de les dones 19,07 morts /milió d'habitants respectivament. L'IE 2016 en homes era d'un 0,69 i en les dones era de 0,75.

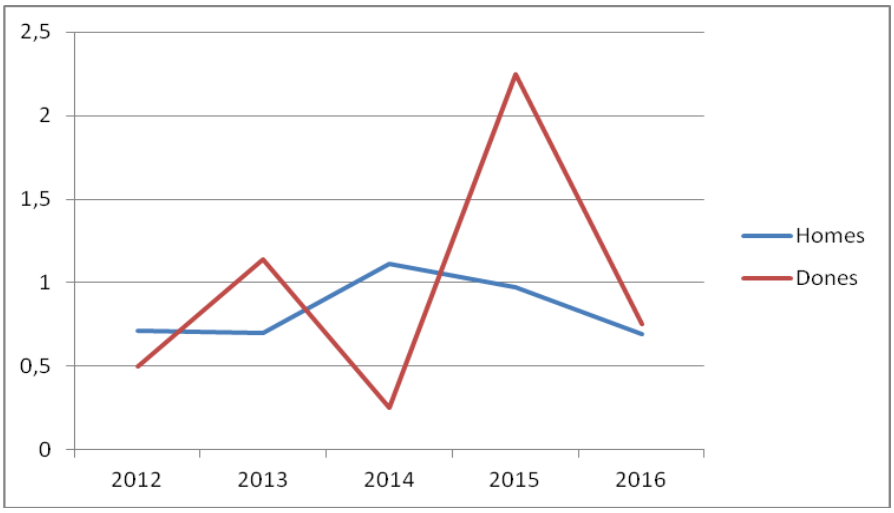
Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

Gràfica 6. Evolució taxes de mortalitat RASUPSI per sexe (2012-2016)

Es mantenen com sempre unes taxes de mortalitat majors per als homes que per a les dones.

Gràfica 7. Evolució índex epidèmic a Mallorca per sexe (2012-2016)

D. Morts RASUPSI per edat a les Illes Balears (2012-2016)

Taula 4. Evolució del nombre de morts RASUPSI per edat (2012-2016)

	Homes	Dones	Total
Mitjana	40,83	44	41,48
Desv. estàndard	10,25	11,14	10,32
Mitjà	43	47,5	44
Mínim	22	27	22
Màxim	59	58	59

Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

L'edat mitjana és de 41,5 anys, més baixa que l'any 2015 que era de 42,7. Per als homes és de 40,8 anys el 2016 i de 42 l'any anterior, i de 44 anys per a les dones el 2016 i de 44,7 l'any 2015.

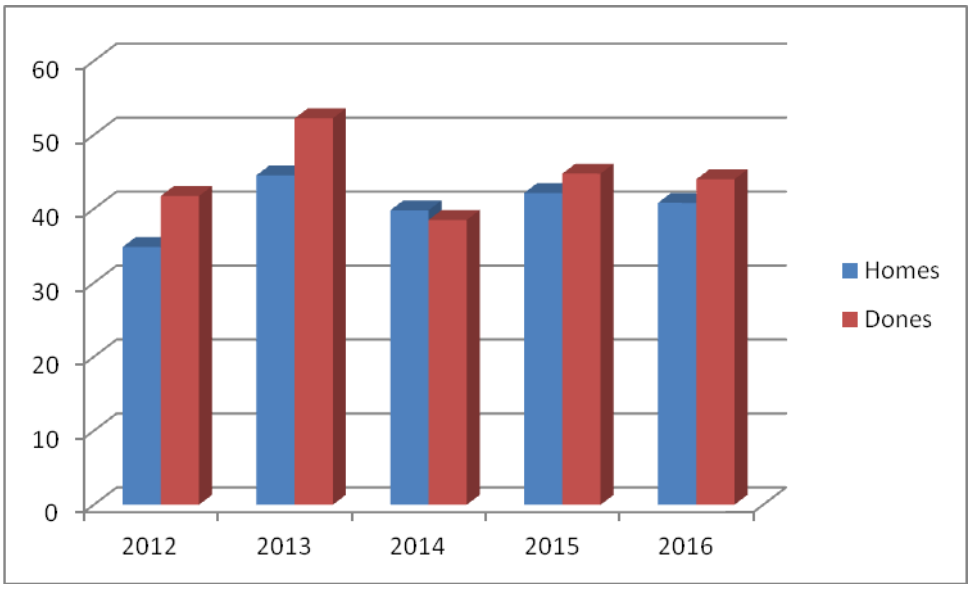
L'any 2016 cal destacar la mort d'un home de 22 anys i d'una dona de 27. D'altra banda, si es compara amb l'any anterior, destaca la mort d'una dona de 18 anys i d'un home de 26 anys.

Si es comparen aquestes dades amb les dades del darrer informe publicat del SEIPAD, s'observa que el 2011 l'edat mitjana era de 39 anys —38,9 anys per als homes i 39,4 anys per a les dones. Aquest any varen morir una menor de 13 anys i una de 17.

Taula 5. Morts RASUPSI per edat mitjana, segons el sexe (2012-2016)

	2012	2013	2014	2015	2016
Homes	34,84	44,54	39,81	42,15	40,82
Dones	41,75	52,25	38,5	44,77	44

Gràfica 8. Morts RASUPSI per edat mitjana, segons el sexe (2012- 2016)

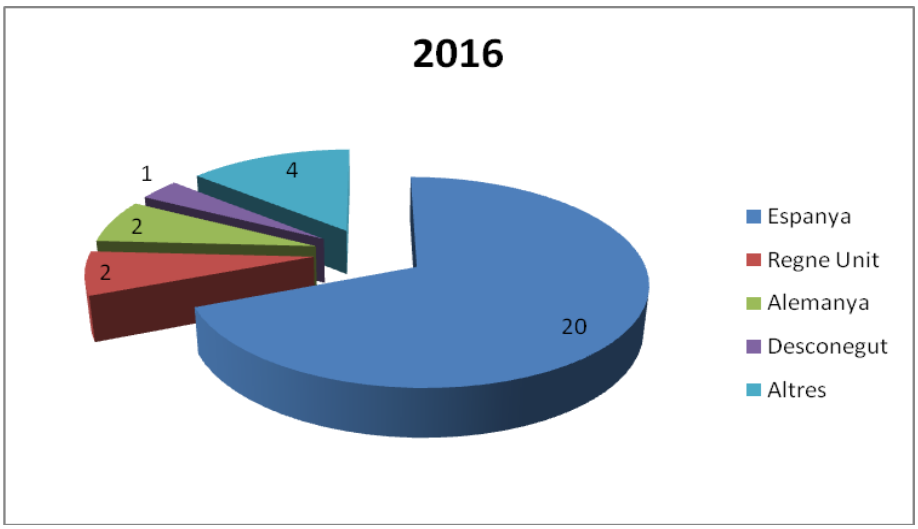
Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

S'observa un tendència estable, aproximadament devers l'edat de 40 anys, tant per a homes com per a dones.

E. Morts RASUPSI per lloc de naixement 2016

Respecte del lloc de naixement l'any 2016, el 69 % han nascut a Espanya i el 31 % restant a l'estranger.

Gràfica 9. Morts RASUPSI per país de naixement

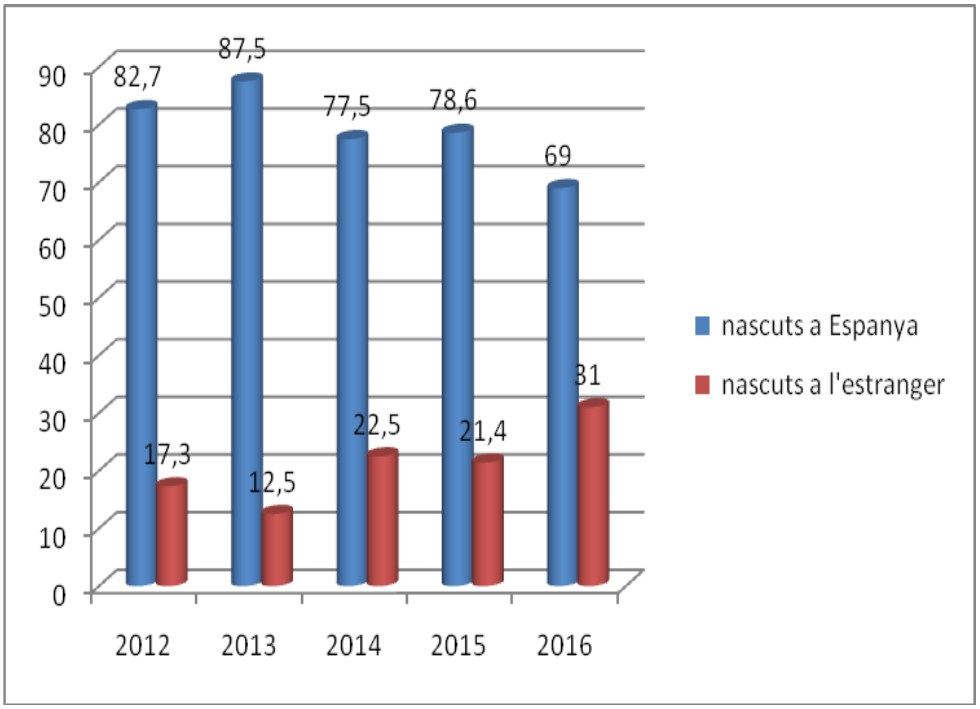

Concretament, 20 persones nascudes a Espanya i la resta dels països representats a la gràfica anterior.

A les dades analitzades no es dona informació de les comunitats autònomes ni ciutats dels morts. Per tant, no podem analitzar quants han nascut a les Illes Balears i quants a altres comunitats.

Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

Gràfica 10. Morts RASUPSI per lloc de naixement, en percentatges (2012-2016)

Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

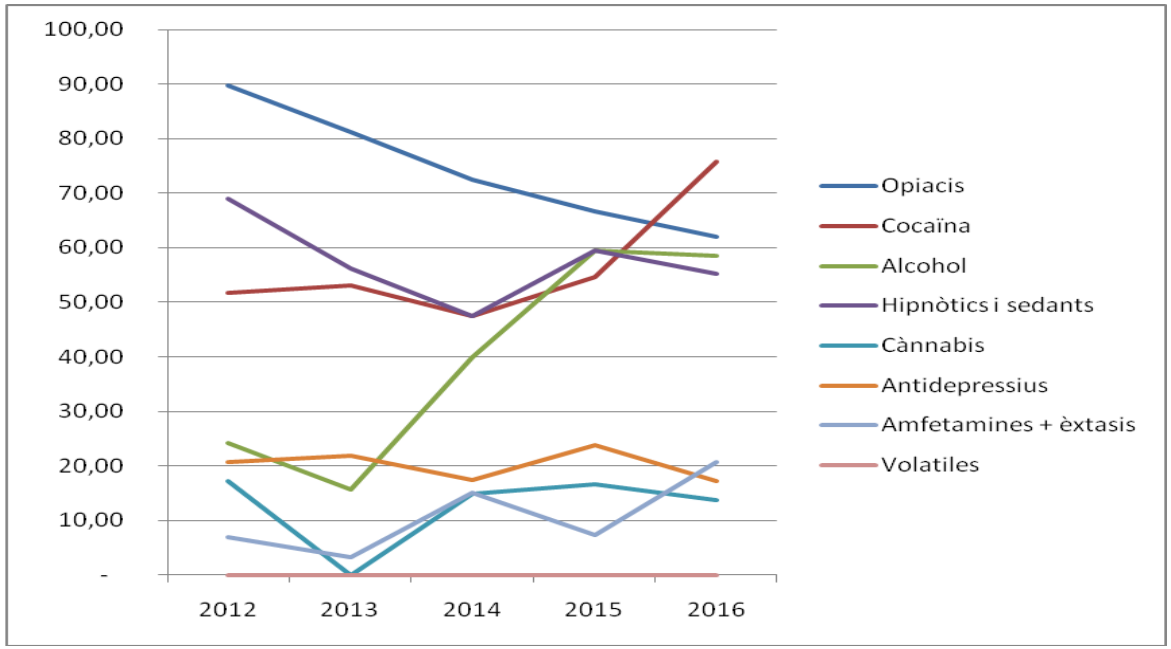
F. Morts RASUPSI per substàncies implicades a les Illes Balears (2012-2016)

Taula 6. Evolució de les drogues identificades en les morts (2012-2016)

	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%	2016	%
Opiacis	26	89,66	26	81,25	29	72,50	28	66,67	18	62,07
Cocaïna	15	51,72	17	53,13	19	47,50	23	54,76	22	75,86
Alcohol	7	24,14	5	15,63	16	40	25	59,52	17	58,62
Hipnòtics i sedants	20	68,97	18	56,25	19	47,50	25	59,52	16	55,17
Cànnabis	5	17,24	0	0	6	15	7	16,67	4	13,79
Antidepressius	6	20,69	7	21,88	7	17,5	10	23,81	5	17,24
Amfetamines + èxtasi	2	6,90	1	3,13	6	15,00	3	7,14	6	20,69
Total morts	29	100	32	100	40	100	42	100	29	100

Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

Gràfica 11. Evolució de les drogues identificades en les morts (2012-2016)

Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

Taula 7. Tipus d'opiacis identificats en les morts

	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%	2016	%
Heroïna	22	84,62	15	57,69	23	79,31	19	67,86	13	72,22
Metadona	5	19,23	9	34,62	12	41,38	9	32,14	4	22,22
Altres opiacis	4	15,38	5	19,23	1	3,45	6	21,43	0	0
Opiacis que no s'especifiquen	1	3,85	0	0	0	0	0	0	1	5,56
Total morts opiacis	26	100	26	100	29	100	28	100	18	100
S'ha de tenir en compte que hi ha casos en què es pot identificar més d'un tipus d'opiaci.										

Taula 8. Altres substàncies identificades en les morts relacionades amb opiacis

	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%	2016
Opiacis + cocaïna	12	46,15	15	57,69	14	48,28	14	50	13
Opiacis + hipnòtics	19	73,08	14	53,85	13	44,83	20	71,43	12
Opiacis + alcohol	6	23,08	5	19,23	13	44,83	17	60,71	9
Total morts opiacis	26	100	26	100	29	100	28	100	18
S'ha de tenir en compte que hi ha casos en què es pot identificar més d'un tipus d'opiaci.									

Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

Taula 9. Altres substàncies identificades en les morts relacionades amb cocaïna

	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%	2016
Cocaïna + opiacis	12	80,00	15	88,24	14	73,68	14	60,87	13
Cocaïna + alcohol	4	26,67	4	23,53	7	36,84	15	65,22	13
Cocaïna + hipnòtics	10	66,67	7	41,18	8	42,11	10	43,48	9
Total morts cocaïna	15	100	17	100	19	100	23	100	22
S'ha de tenir en compte que hi ha casos en què es pot identificar més d'un tipus d'opiaci.									

Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es